

Франц Кафка (1883-1924) - австрійський письменник, один із фундаторів модерністської прози. У своїй творчості показав духовний досвід, що відкрився людству в історичних катастрофах і випробуваннях доби світових воєн та тоталітарних режимів, він здобув славу митця-пророка.

1. Біографічні відомості.

3. 07. 1883 р. - народився у Празі в єврейській родині. Батько був комерсантом середнього достатку. Після закінчення гімназії студіював у Празькому університеті юриспруденцію. 1906 р. - отримав звання доктора юридичних наук, розпочав службу в страхових компаніях.

1909 р. - були надруковані два уривки з незавершеного оповідання «Опис одної боротьби».

1911р. - подорожував Італією, Швейцарією, Францією.

1912р. - почав працювати над романом «Загублений безвісті» («Америка»); написав новели «Вирок» і «Перевтілення».

1913р. - опублікував збірку новел «Споглядання».

1914р. - почав писати роман «Процес». 1917 р. - захворів на сухоти.

1919 р. - вийшла збірка новел «Сільський лікар»; написав «Лист батькові».

1922 р. - через хворобу залишив службу. Почав працювати над романом «Замок», підготував до друку новели «Голодомайстер», «Дослідження одного собаки», «Нора», «Співачка Жозефіна, або Мишачий народ». 3. 06. 1924 р. - помер у санаторії біля Відня.

2. Світосприйняття Кафки. Тема «маленької людини у творчості Кафки. Його світосприймання - трагічне. Людина на цьому світі - самотня комаха, йому нізвідки чекати допомоги. Світ навколо нього ворожий. Людина - жертва долі, приречена на самоту, страждання, муки, які і складають весь сенс його існування. Зображення трагічного безсилля «маленької людини», його приреченості – характерна риса творчості письменника. Суспільство чуже людині, негуманне, витравляє в нім кращі якості: доброту, милосердя, співчуття, любов до ближньому.

Наприкінці ХІХ ст. відомий філософ Фрідріх Ніцше вважав, що вся європейська культура на порозі катастрофи. Він проголошує: "Померли всі боги, залишилась одна людина". На думку Фрідріха Ніцше, людина має надзвичайні можливості для розвитку духу і життя. Весь світ повинен служити людині. Кафка не погоджувався з цією теорією. Він бачив у людині лише слабку істоту, вважав, що духовна, Божественна основа всесвіту випала з поля зору людини, а без неї буття з часом обернулося на хаос та абсурд. Нерозуміння бога—це і є основна проблема людства. Людина, не розуміючи Бога, вважає себе безгрішною. Герої творів Кафки —прості люди, які не визнають верховенство Бога і вважають себе центром Всесвіту. Саме тому Кафка примушує своїх героїв страждати, таким чином зображаючи їхню слабкість перед Богом (Світовим Законом, Вищою Силою). Проте він був на боці Бога і людини. Водночас її провини письменник вбачає в сліпоті, слабкості та позиції напівбунту-напівлокори. Небеса Кафка звинувачує за те, що вони карають та мовчать. Стрижневе філософське питання, яке бентежило письменника, — сенс буття "маленької людини", приниженої, нещасної та беззахисної. «Маленька людина», улюблений герой модерністської прози, гине від зіткнення з цим жорстоким, абсурдним життям, відчуваючи байдужість навіть у власній сім'ї. Тема «маленької людини» дістає у Кафки гіперболічного узагальнення. Безвихідь людини у світі зла і жорстокості, пошуки душевної рівноваги в сім'ї, любов, що межує із самозреченням, безпорадність перед несподіваними випробуваннями на життєвому шляху — всі ці питання хвилюють письменника. Але виною цьому не тільки його власні проблеми у стосунках із людьми. Проблема набагато ширша, ХХ століття — створення нових видів зброї, нових засобів знищення людства,

фашистських ідей щодо оволодіння світом — де тут місце для звичайної людини? Вона тільки засіб для досягнення мети сильної особистості, її можна знищити, розтерти з пилом землі — і нічого у світі не зміниться, бо знищена тільки маленька комашка у Всесвіті — людина. То чи це тільки особиста проблема письменника? Ось такою трагічною представлялася Кафці правда життя.

Філософські погляди Ф. Кафки на людське буття
теза XX ст. — "Бог помер"
людина — центр всесвіту
слабка істота, яка не здатна ні на бунт, ні на покору
вважає себе безгрішною
тільки смерть може примирити людину з Богом

3. Теорія літератури.

Гротеск - щось химерне; зображення людей і предметів у фантастичному перебільшенні, потворно-комічному вигляді в мистецтві.

У Кафки гротеск пронизує всі рівні, організовує всю структуру твору. За допомогою гротеску автор створює неприродний, дивний, аномальний світ, в якому співіснують в органічній єдності реальне і фантастичне. Гротескний світ - це «світ навиворіт».

У 1913 році Франц Кафка записав в своєму щоденнику: «Який жахливий світ тісниться в моїй голові!»

Абсурд — це коли за критичних обставин людина виявляє ілюзорність узвичайної віри в раціональний сенс життя і навколишнього світу

Метаморфоза — це приховане порівняння одного предмета чи явища з іншими завдяки їхній схожості.